Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 40 (6645). 1988 сыл. Муус устар 2 күнэ. СУБУОТА. Сыаната 3 харчы.

Сэрэтэр үлэни күүһүрдүөххэ

Сэрэтэр үлэ — доруобуйа харыстабылын генеральнай линията. Киһи советскай доруобуйа харыстабылын бары кэрдиис кэмнэригэр төрүт суолталаах принцибинэн, норуот доруобуйатын харыстааһын идеологиятынан буолбута уонна буолар. Сэрэтэр үлэни тупсарыы аһардас эмп үлэһиттэрин эрэ кыһалҕалара буолбатах, бу — хас биирдии киһи, хас биирдии үлэ коллективын таарыйар.

Бу үлэ туһалыыр айылҕаны харыстааһыны кытта *быһаччы* ситимнээх. Итиниэхэ оройуоҥҥа биир уталыытыллыбакка быһаарыллыахтаах эрэйэр боппуруоһунан нэһилиэнньэни үчүгэй хааччыстыбалаах иһэр уунан хааччыйыы буолар. Аһыылыкка туһаныллыах сөптөөх ууну көрдөөһүн салгыы ыытыллар. Оттон баары харыстааһын туһаныы — барыбыт дьыалабыт. Итинэн салайтаран Чурапчы күөлүн, үрэҕи харыстыыр дьаһаллары олохтуохха, чуолаан, билиҥҥи кэмҥэ бөхтөн-сыыстан, нөһүөттэн ыраастыахха, сайыҥҥы оттүгэр сөтүөлүүр миэстэлэри оҥортуохха, үрэххэ мотоциклы, автомашинаны киллэрэн суйууну бопсуохха.

Сокуонунан көрүллүбүт төһүүлэри почваны, ууну уонна салгыны санитарнай араҥаччылааһыҥҥа кытаанахтык туһаныахха.

Нэһилиэнньэ ыты уонна куосканы иитиигэ баҕатын үчүгэй көстүү быһыытынан сыаналыахха сөп. Ол эрээри бэйдиэ сылдьар ыттар, куоскалар эбиллэн иһиилэрэ долгуппат буолуон табыллыбат. Чуолаан, итинник ыттар, куоскалар ыарыыны тарҕатааччыларынан буолаллар, дьон олоҕор куттала үөскэтиллэр. Республикаҕа сыл ахсын 3 тыһ. кэриҥэ киһи итинник бэйдиэ сылдьар ыттарга ытыттаран медицинскэй көмөнү ылаллар. Атын оттүнэн хаһаайыттар бэйэлэрэ ветеринарнай-санитарнай көрдөбүллэри тутуспаттар.

Үлэ коллективтарыгар санитарнай-гигиеническэй быраабылалары уонна нуормалары тутуһууга хонтуруолу күүһүрдүөххэ. Оройуоҥҥа ылыллыбыт «Доруобуйа» программаҕа илии үлэтин аҕыйатыы наматтыы, үлэлиир усулуобуйаны тупсарыы, сөптөөх сэрэниии техникатын үрдэтии, о. д. а. туһунан этиллэр. Хас биирдии салайааччы итилэри олоххо киллэриигэ үтүмнээхтик үлэлиирэ, ол нэһилиэнньэ киэҥ араҥатыгар иһитиниэриллэн-биллэриллэн иһэрэ наада. Үлэ усулуобуйата мөлтөҕө, оскуолалар, кулуубтар тымныйыылара — барыта оҕо, үлэһит доруобуйатыгар охсор. Кыстыкка бэлэмнэниигэ итилэри болҕомтоҕо ылыахха.

Билиҥҥи уонна кэлэр көлүөнэ доруобуйаларын туһугар кыһаныы арыгылааһыны, алкоголизмы уонна табахтааһыны утары охсуһууну кытта быһаччы ситимнээх. Оройуоҥҥа итиниэхэ туһаайыллыбыт үлэ биир кэлимэ суохтарынан доҕолоҥнууллар.

Нэһилиэнньэни физическэй иитиигэ хамсааһын таһаарыллыан наада. Үлэ коллективтарын сүөтүгар доруобуйа кинилэрин тэрийиини саҕалыахха. Доруобуйа харыстабылын уонна физическэй культура үлэһиттэрин биирдэ үлэлээһиннэрин ситиһиэххэ. Чурапчы сэлиэнньэтигэр Говоровтар, Морфуновтар дьиэ-кэргэттэрэ бэртээхэй дьиэтээҕи стадионнары оҥоһуннулар. Стадионнары Хатылы, Мындаҕаайы бөһүөлэгин хас да мала эмиэ тэрийиилэр. Итинник саҕалааһыннары киэҥник пропагандалыахха.

Сэрэтэр үлэ билиҥҥи стратегиятыгар нэһилиэнньэни бүттүүнүн сыл ахсын диспансеризациялааһын дьоһуннаах миэстэни ылар. Киин кылаабынай сыалынан нэһилиэнньэ доруобуйатын туругун сыаналааһыны уонна хонтуруоллааһыны хааччыйар биир кэлим систиэмэны тэрийии буолар. Бу үлэ дойдуга иккис сүһүөҕүнэн ыытыллыаҕа. Бастакы сүһүөх үлэҕэ — хроническэй ыарыһахтары, оҕолору, хат дьахталлары, сэрии ветераннарын, о. д. а. диспансернай кэтээн көрүүгэ үчүгэй саҕалааһыны ааспыт сыл түмүгүнэн республикаҕа үрдүктүк сыаналаммыт Алаҕар, даҕаны участковай балыыһа үлэһиттэрэ оҥордулар. Кинилэр бөһүөлэктэригэр олорор бары ыалдьыаҕын сөптөөх дьону медицинскэй кэтээн көрүүгэ ылан эрдэттэн эрдэ сөптөөх көмөнү оҥорон ыалдьан эмтэнии бырыһыанын лаппа аччаттылар.

Ыалдьан баран эмтэнэрдээҕэр ыарыы турар биричиинэлэрин эрдэттэн суох оҥорбут бары өттүнэн барыһа улахан. Оттон оннук сэрэтэр үлэлэри ыытыы — хас биирдиибит иэһэ.

„Кыһыл субуота" илдьитэ

Өрөмүөннүүр-техническэй предприятиеҕа коммунистическай субуотунньукка 160 киһи кытта, 4500 солк. үлэни толоруохтара. Автопарк 400 тонна таһаҕаһы таһыаҕа, реммастерской үлэһиттэрэ трактор уонна автомашина моторордарын өрөмүөннээһиҥҥэ үлэлиэхтэрэ, 23 үлэһит шефтээхтэргэ уонна совхозтарга, уоннааҕылар территорияны ыраастааһыҥҥа үлэлиэхтэрэ. Былырыыҥҥы субуотунньукка 150 киһи кыттан 4900 солк. үлэни толорбуттара. Оттон быйыл тутуу үлэтэ суох, онон киллэрэр суумабыт аччыгый буолуоҕа.

И. СИВЦЕВ.

Москва үлэһит коллективтарын бачымнарын өйөөн, олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыы управлениетын коллектива муус устар 16 күнүгэр 4 тыһ. киловатт кэмчилэммит электроэнергиянан үлэлиэҕэ. Бу күн субуотунньукка 134 киһи тахсан 567 солк. үлэни толоруохтара. Үлэ, сүрүннээн, үлэлиир миэстэлэринэн барыаҕа. Сулуусалаахтар уонна тех-үлэһиттэр ыраастыырдарыгар үлэлиэхтэрэ. Бу сааскы күн коллектив үлэһиттэрэ түмсүүлээхтэрин, биир санаалаахтарын күүстээх үлэнэн өссө тоҕул көрдөрүөхтэрэ.

И. ШЕЛОМОВ.

Төлөй Диригэр коммунистическай субуотунньукка 180 киһи кыттыаҕа. Ол иһигэр 60 киһи шефтээхтэрбит (райсовет, сельсовет аппараттарын үлэһиттэрэ) кыттыыны ылыахтара, 40 сүөһүһүттэр миэстэлэригэр үлэлиэхтэрэ. Бу күн 600 кубометр уокка оттуллар мас бэлэмнэнэ, 150 устуука тутуу маһа киириэҕэ. Маны таһынан 100 устуука ынах бөлөтө хатыллыаҕа, 3 тыһ. таара-куул ыраастаныаҕа, 3 тонна үүт ыаныаҕа уонна 2,5 центнер привес ылыллыаҕа. Субуотунньукка барыта 1000 солк. үлэ толоруллуо.

Н. АЛЕКСАНДРОВ.

Хаалыылаах формалар коллективтара ССКП уобаластааҕы комитетын ыҥырыытын дьүүллэһэллэр

Ыаһын технологиятын тутуһуохха

Карл Маркс аатынан совхоз Төҥүргэстээхтээҕи фермаларыгар ыытыллыбыт сүөһүһүт күнэ ССКП обкомун ыҥырыытын дьүүллэһиигэ ананна. Ыҥырыыны дьүүллэһиигэ 21 ыанньыксыт кыттыбыта. Ааспыт сылга совхоз 34 ыанньыксытыттан 12-лэрэ 1500 кг үүтү кыайан ыабатахтар.

Төҥүргэстээх фермаларын кыһыл муннугар «Хаалыылаах фермалар коллективтарыгар ССКП уобаластааҕы комитетын ыҥырыытын — олоххо!» диэн плакат, «Ыанньыксыт! Оҥорон таһаарар бородууксуйаҕар тиксэр өрөскуоту наматтатарга кыһан!», «Биир ынахтан 1 кг үүтү ситэ ыабатахпына, 2 солк. 2 харчыны сүтэрэҕин» диэн лозуннар ыйаммыттар. «Уголок хозрасчета» диэн муннук тэриллибит.

Кэпсэтиини Карл Маркс аатынан совхоз профкомун председателэ М. Д. Кронникова салайда, совхоз кылаабынай экономиһа Е. И. Седалищев хаһаайыстыбаннай ахсаан уонна бэйэни үбүлэниин боппуруостарыгар, үлэ экономическай анализтарыгар сиһилии тохтоон информация оҥордо.

«Аартык» ферма старшайа А. Н. Парфенов бэйэтин үлэтин опытын кэпсээтэ. Киин сүрүннээн ынахтан үүтү ылыыга массаж, ыаһын технологиятын, үүтүрдүүнү туһаныы суолталарыгар тохтоото, үгүс сүбэлэри оҥордо.

Куула Күөл ферматын старшайа Н. Е. Авксентьева патриотическай санаалаан, үлэҕэ дьиҥнээхтик баҕаран эрэ туран үлэлиир буоллахха, ситиһии кэлэрин кэпсээтэ. Киниэхэ үөрэххэ туттарса дьиҥ баҕалаах эрэ буоллахха, барарга, кыайан туттарбат түбэлтэҕэ ускул-тэскил сылдьа сатаабакка төннөн кэлэн салгыы үлэлииргэ эдэрдэри ыҥырда.

Наставник Х. С. Дьячковская ыанньыксыт сүөһүгэ, үлэтигэр сыһыаны үүтү ылыыга улахан оруоллааҕын уонна режими кытаанахтык тутуһуу суолтатын тоһоҕолоон бэлиэтээтэ. Сайыҥҥы оттүгэр ыанньыксыт үлэтин оскуола оҕолоругар эрэ сөптөөхтүк, бэйэ хонтуруолун көмөтүн күүһүрдэргэ этэ.

Үлэҕэ опыттаах бастыҥ ыанньыксыттар кэпсээннэриттэн, сүбэлэриттэн эдэрдэр элбэххэ үөрэннилэр.

Совхоз селекционер-зоотехнига М. Л. Колесова ынаҕы массажтааһыны практическайдык көрдөрдө, ыаһын технологиятыгар үөрэттэ.

Түмүккэ ыанньыксыттар ССКП уобаластааҕы комитетын ыҥырыытын дьаралаан өйүүргэ быһаарыннылар.

С. БАРАШКОВА,
ОАПХ илэм-үлэҕэ отделын начальнига.

КУРААҤҤА БЭЛЭМҤИТ ДУО?

Ааспыт күһүн сир ууну ситэ иҥэриммэтэҕэ. ВАСХНИЛ Сибиирдээҕи отделениетын күнү-дьылы билгэлээһининэн, сааһын тымныы, сайын бастакы аҥара кураан, иккис аҥара ардахтаах, сөрүүн буолара, күһүн эрдэ хаһыҥнырыа, хаардыыра күүтүллэр.

Быйыл төрдүс сылын кураанныыр биһиги оройуоммутугар туох баар үлэни, өйү-санааны курааны утары түмүөххэ. Биһиги быйылгы сүрүн соруктут — хаар уутун саталлаахтык туһаныыны хааччыйыы, сааскы ыһыыны эрдэ саҕалыырга бэлэмнэнии, саҕалыахха. Маныаха авиацияны туһаныахха. Хаардааххa ыһыллыбыт уоҕурдуу сиргэ иҥэн үрдүгэр.

Аһыҥаны утары охсуһууну өссө күүһүрдүөххэ. Маныаха вентилятор принцибинэн үлэлиир былырыын оҥоһуллубут массыыналары өссө тупсарыахха. Бу массыына аһыҥаны халыык баҕарар нөлүөһэтин өлөрөрүнэн кэскиллээх. Ранцевай опрыскивателлэринэн дьааты ыстарыыны күүскэ практикалыахха. Бу тэриллэри эрдэ сайаапкалаан, эбэтэр атыылааһан хааччыйыахха. Бу үлэҕэ эҥин отчуттары тардыахха. Кинилэргэ бэйэлэрэ сыһыарыллан оттуур сирдэригэр аһыҥаны утары халыык баҕарар ыыманан охсуһалларын модьуйуохха. Звенолар оттуур сирдэрин хаар харварда да, кэтээн көрөллөрүн тэрийиэххэ. Хас биирдии звено аһыҥаны утары охсуһууга туспа былааннаах буоларын ситиһиэххэ. Отчуттар ходуһаттан отун ылар эрэ, туһунан саныыбакка, онтон оту аһыҥаҕа быдьааппакка, ол сиртэн төһө кыалларынан элбэх оту ылалларын туһугар ыһанааллларын тэрийиэххэ.

Үсүһүнэн, алаас сирдээх биһиги совхозтарбыт ыраах кырдьы сирдэргэ, оройуон тас өттүгэр үлэлииргэ күһаллыахтара. Онон оттуур техниканы, уматыгы, суол алдьаныан иннинэ эрдэ тиэрдии сорууга турар. Маныаха совхозтар салайааччылара былырыыҥҥы итэҕэстэри хатылаабаттара наада.

Төрдүһүнэн, кырдьы сирдэргэ оттуу барыыннан сибээстээн оту киниэлээн бэлэмниир экономическай наука кандидата Е. Давыдов этэрин курдук, икки тоҕул барыстаах буолуоҕа, оччоҕо от каротина 1,5-2 тоҕул элбэх буолуоҕа. Билиҥҥи совхозтарга 25 пресс-подборщиктар бааллар. Балары барытын өрөмүөннээн, сиаганы хомуйан, регулировкалаан от үлэтин маҥнайгы күннэриттэн ходуһаҕа туттар дьаһаллары билиҥҥиэттэн ылыахха. Кураан сайын кэлэрин учуоттаан, ордук ГВК-6 маарыкалаах «ооҕуй кыраабыллары» оту муньууга эрдэттэн бэлэмниэххэ. Бу кыраабыллар кырпай оту сүтэрбэккэ ылаллар. Маны таһынан «Чурапчы» совхоз СПТ-60 маарыкалаах оту кэбиһэр массыынатын көдьүүстээхтик туһаммытын бары совхозтарга практикалыахха. ППР-1,6 маарыкалаах рулоннай пресс-подборщигы күүскэ үлэлэтэри ситиһиэххэ.

Бэсиһинэн, хас биирдии бааһына, ходуһа дьиҥнээх хаһаайыннаах буоларын ситиһиэххэ. Ходуһалары толору туһанарга туох тэрийиэххэ? Массыынанан оттонуох сөптөөх бары сирдэри арендаланан бэдэрээттэһэн үлэлиир звенолары тэрийэн акт быһыытынан бастайааннай туһанарга туттарыахха. Оттуурга табыгаһа суох кыра сирдэри сүөһүнү ылан иитэргэ биирдиилээн уонна бөлөҕүнэн арендалаһан бэдэрээттэһээччилэргэ 10—15 сылга туһанарга акт быһыытынан туттарыахха. Ити сирдэргэ общественнай сүөһү сонхоһу кытта дуогабарга олоҕуран мэччитиллэрин ситиһиэххэ. Сүөһү аһылыгын хааччыстыбатын тупсарар иниттэн миэстэлэргэ бэйэтэ биир туспа госприемканы тэрийиэххэ. Төлөбүрү от хааччыстыбатынан (кылааһынан, суордунан) көрөн олохтуохха. Бу иниттэн совхозтарга экспресс-лабораториялары толору, хааччыстыбалаахтык үлэлэтиҥ усулуобуйатын билиҥҥиэттэн тэрийиэххэ.

Алтыһынан, кураан дьылга күһэйтэрэн дойдуга оттооһуну үксүн илиинэн уонна көлөнөн ыытыахха. Бу үлэҕэ оскуола оҕолорун, сулууспалаахтары уонна шефтээх тэрилтэлэри субуотунньуктарынан таба туһанан үлэлэтиэххэ. Студеннары уонна тастыҥ үлэһиттэри күүскэ тардыахха, онуоха үлэ төлөбүрүн интэриэстээх оҥоруохха. Ол иниттэн ходуһуу, кыраабылы, атырдьаҕы билиҥҥиэттэн булууну уонна оҥостууну саҕалыахха. Көлөнөн оттооһуну хаһаайыстыбаннай ахсааҥҥа киллэриинэн хаһаанныаҕар да киэҥник ылыахха.

Сэттиһинэн, оттооһуну үлэ төлөбүрүн бэрээдэктиир. Биир халыып оҥорбот иниттэн хас биирдии звеноҕа маршруттаан уонна туттар техникаттан көрөн технологическай карталары ыраатан оҥоруохха. Ол быһыытынан төлөбүрү олохтуохха, маныаха от хааччыстыбата сүрүннүүр оруолу ылыахтаах. Бу үлэни хас биирдии звеноҕа тиэрдиэххэ, өйдөтүөххэ.

Кэлэн иһэр кураан саҕыны бэлэмнээх көрсүү, ааспыт сыллардааҕар ордук тэрээһинни көрдөрүү, быстыыраабыт оту бары тыы сыыс түһэрбэккэ оттоон ылыы, онтон сиэтэрэн аһы-үөлү дэлэтии — бу хас биирдиибит интэриэспит.

А. МАКАРОВ.
(«СО» внешт. корр.).

★
Агропром: хаһаайыннааһын механизма
★

ССКП XXVII съезигэр туруоруллубут бастакы уочараттаах соруктар ортолоругар — Ас-үөл программатын быһаарыы. Экономика аграрнай секторыгар тосту өҕүллүү наада. Маныаха эрэл хаһаайынныааһын экономическай ньыматарыгар уруллар. Агропромышленнай комплекс бары сүһүөхтэригэр былааннааһын, салайыы уонна производствоны тэрийии саҥа ньымалара баһылааналлар.

АРЕНДНАЙ БЭДЭРЭЭТ

Т ОЛОРУ хаһаайыстыбаннай ахсаан — үгүс эрүттээх боппуруос, уонна ол эрүттэртэн биирдэстэрин даҕаны ыытаттыахха сатаммат. Вуолаһар даҕаны ханнык баҕарар дьаалаҕа ситиһиэ дьон активностарыттан уонна сознательностарыттан тутулуктаах. Ордук тэрээһиннээх толорууну тэрээһин-экономическай резервтэри кытары тэҥҥэ киһи факторын күүһүрдэр, хас биирдии үлэһит бэйэтин үлэтин түмүктэригэр интэриэстээх буолуутун, киһи үтүө суобастаахтык уонна толору бэриниилээхтик үлэлээһинин ситиһэн хаачыйыахха сөптөөх баллар.

Үгүс проблемалары быһаарыыга, оросхуоттары утары механизмы үөскэтиигэ, кэнчэ хаһаайыны иитиигэ саамай эрдэлээх суол — хайа барытыгар биригадирдиэйтэн дьиэ-кэргэнинэн уонна биирдиилээн бэдэрэттэйиниэ тиийэ коллективнай бэдэрэтэ баһылааһын уонна чочуйуу. Ол эрээри бэдэрэт ханнык баҕарар көрүҥэ арендная тэрүккэ эрэ орук туһаллаах.

А РЕНДНАЙ бэдэрээккэ олоҕуран үлэлиир бириһээдэлэр уонна звенолар оперативнай-хаһаайыстыбаннай өттүнэн бэйэлэрин ордук киэҥник дьаһанар кыахтаахтар, киһилэргэр эрэйиллэр көрдөрүүлэр тосту аҕыйыыллар уонна судургутуйаллар, үлэ нээмэйин учуоттааһын адьас бүлгүччүлээх буолбат уонна. Тиһэгэр, саамай кылаабынайа — производство кэдьүүһүн үрдэтиигэ бэдэрээттээх коллектив чилиэннэрин түс интэриэстэрэ сайдар, а. э. киһилэр бородууксуйаны оҥорон таһаарыыны биир тоҥиэ оросхуоттары намтатан сиһиэрэ дьулуһаллар.

Урут хайдах этэй? Коллектив хаһаайыстыба администрациятын кытары дуогабар түһэрсэр, онно үгүс элбэх арааc көрдөрүүлэр уонна параграфтар. Кинилэрү үлэһит бэтэн тугу эмэ, айдүүрэ олус уустук. Онуоха эбии бухгалтерскай учуот доволониуур буоллун? Бары биирди өйдүүллэр: төһө элбэх бородууксуйа оҥоһуллар да, төлөбүр оччонон үрдүк буолуохтаах. Хамнас бородууксуйа расценкатыгар олоҕуран быһыллыбытынан. Средстволары кэмчилээһин иһин быыһахайык суумалара ылаллара. Кэмчилэһиһин иһин төлөбүрү быһаарар параграфтар өйтөн ылыллаллар уонна производство процессыгар заанна ахтыллыбат эбиллэр ханнык баҕарар суолунан элбэх бородууксуйаны оҥорон дьулуһууга циэттэтэллэр.

Бэдэрээт тоҕо арендная диэн ааттанарый? Дьыала **бэдэрээттэһэр коллектив хаһаайыстыбаттан сиргэ эбэтэр суоҕуну, ону тэҥэ бородууксуйаны оҥорорго нааадалаах үлэ средстволарын арендалыһарыгар** ылыһыылыһыгар сытар.

Администрация уонна коллектив икки ардыларыгар дуогабар түһэрсэллэр. Онно икки өрүт эбээһинэстэрэ ыйыллаллар. **Дуогабар профкомга регистрацияланар, онон юридическай күүһүгэр киирэр.**

Ити дуогабар, быраабыла курдук, кэккэ көрдөрүүлэри кытары сэргэ **бородууксуйаны валовой оҥоруу итиэннэ ол хас биирдии центнерин иһин аахсыллар сыана быһаарылларынан уратыланар.**

Хас биирдии бэдэрээттэһэр подразделение **сирдэн сиэттээх** уонна бородууксуйаны оҥорууну итиэннэ оросхуоттары учуоттуур. Хаһаайыстыба атын подразделениелары ыыһары аахсарыгар сыл устата туттуллар **чековай кинигэкэ** бэриллэр. Олуо олоҕуран сирдэй аксаана бэйэтэһиннэрэ оҥоһуллаллар.

П ОДРАЗДЕЛЕНИЕЛАР икки ардыларыгар уонна хаһаайыстыбаҕа хардарыта сыһыаннаһыылар эргиэн-атыы принциптэригэр, атыннык эттэххэ арендная тэрүккэ олоҕураллар. Итиннэ кэлин кэрүҥнэрэ олохтоннулар: **расчетнай уонна онно олоҕуран подразделениелар оҥорбут бородууксуйаларын батаралар, итиэннэ былааннабай-учуоттай, онно олоҕуран киһилэр сыаната, сүөһү аһылыгын, уоҕурдууну, уматыгы, атын матырыйааллары уонна оҥоһоргу төлүүллэр.**

Расчетнай сыана — производство үлэтиттэн туттуллуга суох оросхуоттартан уратыы бородууксуйа бэйэҕэ турар сыаната. Ол оросхуоттары утары механизм кыһаабытай сүһүөҕүнэн буолар.

Расчетнай сыана мэлдьи кэнники үс сылга бородууксуйаны оҥоруу дьиҥнээх быһачча (нормативнай) оросхуоттарынан көрөн быһыллар. Өссө быһаччы оросхуоттары сарбыйыы итиэннэ продукция ыҥы үрдэтин суотугар бэйэ турар сыана төһө намтыан сөбө учуоттанар. **Туттулла сылдьар бала**һыанньа **быһыытынан, кэмчилэммит 70 бырыһыана коллектив үлэһиттэригэр бэриллэр.** Ону тэҥэ расчетнай сыанаҕа киирбэт арендная төлөбүргэ киирэр кэтэнлалибит восс производство накладной оросхуоттарын итиэннэ наадыйыыларын эмиэ учуоттуур наада. Расчетнай сыана бородууксуйа хаһаайыстыбаттан тутулуктаах эмиэ сүрүннэр — хаһаайыстыба тас өттүгэр бородууксуйаны батарыыга сөп түбэһиннэрэн үрдүүр эбэтэр намтыыр.

Итинник холобуртан коруоххэ. Орловскай оройуон «Красное знамя» колхоһугар 1988 сыл тохсунньу 1 күнүттэн сүөһү иитиитигэр арендная бэдэрээккэ Даниличевтар уонна Королевтар — Красавиндар дьиэ-кэргэннэрин звенолара киирбиттэрэ. Үүт 1 центнерин нормативнай оросхуота манна 31,92 солк. буолбута. Бэйэҕэ турар сыана намтыан сөптөөх кээмэйэ — 3,83 солк. Кэмчилээһин 30 бырыһыана (1,16 солк.) хаһаайыстыбаҕа хаалар. Ити түмүгэр таҕыһар:

31,92—1,16 = 30,76 солк.

Колхозка 3,5 бырыһыан сыалаах бастакы суортаах үүт биир центнерин расчетнай сыаната арендная төлөбүрү туоруннат кэннэ сыллааҕы орто ахсыынан 27,43 солк., иккис суорда — 24,70 солк. тэҥнээбитэ.

Сүөһү иитиитигэр расчетнай сыананы ыйыылын уонна сайыннын түс-түспа быһаар ордук. Биһиги холобурбутугар колхоз кыһын центнер үүтү бастакы суордун 39,53 солк., иккис суордун 35 солк. оттон сайын туһааннааҕынан 18,25 уонна 16 солк. аахсар.

Былааннабай - учуотунай сыана хайдах быһылла — биллэр. Хаһаайыстыбалар бары ону производственнай-финансовай былааны оҥороллоругар быһаллар. Онуоха принципэ биир: сыана үс сыллааҕы дьиҥнээх расчетнай оросхуоттарга олоҕуран быһыллар буоллаҕына, былааннабай-учуотунай сыана эмиэ ити болдьох кэмэйигэр олоҕуран быһыллар. Арендная подразделение үлэтигэр техника туораттан тардыллар буоллаҕына, ахсааны үлэлэр кээмэйдэринэн (эталоннай гектарынан, тонна-километрынан), ол курдук үлэ бириэмэтинэн оҥоруохха сөп. Биһиги холобурбутугар төлөбүрү үлэ чааһынан аахсаллар.

С ЫЛ устатыгар подразделениелар чилиэннэрэ аванса ылаллар. Коллектив бэйэтин боруттуунан ол үлэһиттэр икки ардыларыгар эбэтэр үлэлээммит бириэмэтэ сөп түбэһиннэрэн, эбэтэр үлэҕэ кыттыы коэффициенын учуоттаан үлэлэриллэр.

Сыл бүтүүтүгэр лимитнэй счеттарга олоҕуран расчетнай сыананан подразделениелар бородууксуйаларын сыаната уонна фактическай материальнай оросхуоттар быһаарыллаллар. Бородууксуйа сыанатыттан материальнай оросхуоттары көҕүрэтэн арендалаһар коллектив усулуобунай валовой дохуотун (коллектива бэйэтигэр үлэҕэ кыттыынан түҥэтиллэр хамнаһы эбии төлөөһүнү итиэннэ бириэмийэлэри кытары холбуу) билэбит.

Абаанса, бу түбэлтэҕэ, төһө да мэктиэлээр төлөбүр буолбутун иһин, урукку курдук эбии төлөөһүнүгэ уонна бириэмийэлэри аҕылыга тэрүттэнэн буолбат. Онон сыл устатыгар хас биирдии үлэһиккэ абаансаны үлэлэригэр кинини уларытыннарарга дьулуһан интэриэс суох. Кини үлэҕэ кыттыытын (үлэлээммит киһи-чааһы, толоруллубут сменалааҕы нуорманы, үлэ хаачыстыбатын уонна дьиссиплиинэтин) табатык учуоттуулларыгар эрэ интэриэстээх, оттон абаанса суумата кинини интэриэһиргэтэрэ кыра. Тоҕо диэтэххэ, сыл бүтүүтүгэр дохуот ыннахха тиксэр өлүүтүттэн син биир көҕүрэтиллиэхтээх.

Үүт комплекстарыгар уонна фермаларга бородууксуйа сыанатын итиэннэ онно таһаарыллыбыт оросхуоттар икки ардыларыгар чорбону билэн турар, ый ахсын даҕаны толуөххэ сөп. уонна ыытыллыбыт бириэмэнэн эбэтэр УКК учуоттаан үллэриллэр.

Өссө бэл биир хаһаайыстыбаҕа коллектив хайдах сиргэ-уонна үлэлиириттэн, сир быйаҥыттан, о. д. а. көрөн нормативтар халбаҥныахтара собуйу бэлиэтиир наадалаах.

Биллэн турар, хойуу үлэлэрэ уонна сүөһү иитиитэ — сүрүн, быһаарыылаах салаалар. Онон итилэр бастакы уочарат арендная бэдэрээккэ киириэхтээхтэрэ сокуоннай.

Ол эрээри, дьиэнэн хаһаайыстыбаннай ахсаан, бэйэтин толунуу, бэйэтин үөрүйэхтэрин туһанан эттэххэ, биир даҕаны бэл дьөҕүс салаа арендная тэрүт таах бэдэрээт — коллективнай, дьиэ-кэргэнинэн, биирдиилээн — тас өттүгэр хаалыа суохтаах.

Арендная бэдэрээккэ мастерскойдар, тракторнай-транспортнай сүөһү иитиитин хаачыйар подразделениелар, тутааччылар киллэриллиэхтэрин сөп.

Өрөмүөннүүр мастерскойдарга арендаҕа олоҕурбут бэдэрээти киллэрии бэйэтэ түспэлээрдээх. Манна расчетнай сыаналар киһи варианнаан быһыллаллар. Техниканы киһилэр, коллективтарга бөлөмнөөр буоллаҕына, үс сылга ортотунан таһаарыллыбыт дьиҥнээх оросхуоттар сыл устата үлэлэммит чаас ахсааныгар түҥэтиллэллэр. Оттон массыынаны мастерской оборудованиетынан туттан шофер эбэтэр тракторист өрөмүөннүүр буоллаҕына, хамнас уопсай оросхуоттан туоратыллар. **Мастерской биригадата өрөмүөн хас үһаныллыбыт чааһын иһин ити кэмнээҕи өрөмүөн сыанатын аҕара кээмэйдээх неустойканы төлүүр.** «Летучканан» туһаныыга, суүйтарыыга уонна уута механизатор чааһынан көрөн быһыллыбыт сууманы төлүүр. **Хаарбах тимири туттарбыттарга администрация ол атыыламмыт сууматыттан 80 бырыһыанын биэрэр.** Олох-дьаһах дьиэлэрин арендалааһына уонна көрүү-харайыы иһин оросхуоттары өрөмүөннүүр биригадага сүгэр. Капитальнай өрөмүөн государственнай нормативынан төлөнөр. Онно накладной оросхуоттар уонна тракторист, водитель ылбыт салааc частарын сыаналара киллэриллибэттэр.

Э КОНОМИЧЕСКАЙ механизм чуолкайдык үлэлээһинин өссө биир усулуобуйата — **хаһаайыстыбалар салайааччыларын уонна специалистарын хамнастарын систематын тупсарыы** — туһунан ахтыаҕы баҕарыллар. Сангардыныгга дьарин киһилэргэ ыйдааҕы окладтарын 80 бырыһыанын абаанса биэрэллэрэ. Ордугун сыл бүтүүтүгэр кинин түмүктэриттэн көрөн ылаллара. Бүтэһиктээх түмүк окладын сабырыйар түбэлтэлэрэ баалара, ярыт тоттоуу буолара. Ити бүтэһиктээх түмүктэргэ интэриэстээх буолууну хаһан эмэ өттүнэн көҕүлүүр эрээри, хаһаайыннааһын саҥа усулуобуйатыгар ол кыра. Үүммүт сылга, партия уонна правительство ууравахтарын быһыытынан, **колхозтар уонна совхозтар бары салайар кадрдарын үлэлэрин валовой дохуоттан көрөн төлөөһүн олохтоннулара.** Ити систематыгар хамнас кээмэйэ оҥоһуллубут бородууксуйаттан эрэ буолбакка, төһө оросхуоттаммыытыттан эмиэ тутулуктаах буолуоҕа.

Саҥа производственнай хардарыта сыһыаннаһыылар бааҕ ис хоһоонноругар үлэни валовой дохуоттан көрөн төлөөһүн нээх толору хаһаайыстыбаннай ахсаанынан сыл устата үлэлээбит Орловскай оройуоннааҕы XXII партсъезд аатынан колхоз опыта үөрэтэр. Саҥа ньымаҕа хаһаайыстыба бары сылхатара уонна салайар аппарата киллэриллибиттэрэ. Дьоннор хамнастара туохтан-туохтан тутулуктааҕын өй дьоннор кичэйэн аахарсуоттуур буолбуттара. Дьэ уонна бастакы түмүктэр: колхоз сыл түмүгүнэн 42 бырыһыан рентабельноcтанан мэлүйүүнэ таҕса солкуобай ырaac барсы ылбыта. Рентабельность таһыма 2,8 төгүл, оттон валовой дохуот 70 бырыһыанынан үүннэ. 1986 сыллааҕыга хас биирдии үлэһит 11,3 тыһ. солкуобайдаах бородууксуйаны оҥорбута, оттон аасыы сылга — 14 тыһ. кэриҥэ солкуобайдааҕы. Хас биирдии үлэһит ыйдааҕы орто хамнаһа 10 бырыһыанынан үрдээтэ.

Сир ахсын толору хаһаайыстыбаннай ахсаанга дьиҥнээхтик киирор уонна арендная тэрүккэ олоҕуран бэдэрээти олохтуур туһугар экономическай сулууспа уонна бухгалтерия үлэһиттэрэ эрэ буолбакка, хаһаайыстыбалар салайааччылара, специалистара бары үөрэниэх уонна хаттаан үөрэниэх тустаахтар. **Экономическай категорияларынаҕ толкуйдуурга радовой үлэһиттэри эмиэ булгуччу үөрэтэр** наада.

Олох массабай экономическай үөрэҕи профессиональнайы кытары холбооһуну эрэйэр. Ол тохтоло суох үөрэнии дьоһуннаах сүһүөҕүнэн буолуох тустаах.

(ССКП Орловскайдааҕы обкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отделын «Политическая агитация» сурунаалыттан 1988 с. 4 №-тэн).

● КСК: кэдьүүс уонна далааһын ●

ДЬИЭ ИҺИНЭН МУҤУРДАНЫЫНЫ УТАРЫ

Нэһилиэккэ культурнай-спортивнай комплекс тэриллиитэ, бастатан туран, дьон ойуур-саната тыгар уларытыыны киллэрдэ. Урукку өттүгэр культурнай сырдатар үлэ бүтүннүүтэ 3-4 культура үлэһиттэригэр сүктэриллэр, киһилэрэн иирдэрэр эбит буоллаҕына, билигин бу үлэҕэ бэйтүөлээччэн бу үлэҕэ государственнай учреждениелар, общественнай тэрилтэлэр бары кытталлар. Ол дьон дьокыттыыллар. Ол дьоҥ бурун арыйарга, инициатива көҕүлүүргэ ньымалааҕа. Холобур, бу кунэнэргэ агитзоналар тематическай бэчээрдэрэ тэрийиигэ куоталаһаллар.

Субу соторутаҕына бэчээргэ «Молодежнай» агитзона (начальнига В. М. Лаврентьев) олохтооххторо «Мороженай» диэн кафены үлэлэттилэр. Культура дьиэтин фойетыгар уһун остуоллары тардыбыттар, онно бэйэлэрэ оҥорон аҕалбыт мороженайдарынан маллыттары күндүлээтилэр. Бэйэлэрин оҥоһуктарын вукцион тэрийдилэр, былыстатка, порторлуулар. Көрбүт эрэ бары та В. М. Попов оҥорбут скадэрэй олоппоһун уонна оройуун сохтэ-махтайда. Оттон кини бэйэтэ бэһүэлээкэ урукуттан олорор эрээри, итинник дьикти талааннааҕын дьон бу бэчээргэ эрэ үчүгэйдик биллилэр.

Бэчээрдэргэ КСК ханнык хайысханы тутуһарый? Бастакытынан, уоһа эппиэтин курдук, дьон айар дьоҕурун, инициативатын сайыннарыы. Иккиһинэн, культурнай сынньалаҥҥынан төһө кыалларынан элбэх киһини хабыы. Оттон онуоха агитзоналарынан коллективтары тэрийэр орлук табыгастаах. Үсүһүнэн, кыттыыллар бэчээрдэр үлэһиттэри культурнай, эстетическэй уонна политическай иитиигэ туһааннааллар. Ити түһүттэн хас биирдии коллектив талан ылбыт тематыгар бэчээлэрэ оҥороф. Ити ниниэхэ Л. А. Дьяконов председателлээх «Знание» общество улахан көмөнү оҥорор. Лекторлар лекциялары бары биргэргэтиллибит эрэ тэкстэринэн ааҕаллар.

Ити ларн сиргэ бөһүөлэккэ волейболга күрэхтэһии, оһуокай киэһэтин, о. д. а. курдук көрөхсөбиллээх дьаһаллар ыытылыннылар. Оскуола физзалыгар маллаһан спортивнай секциялар үлэлиилэр.

Ол эрээри КСК-ны тэрийиигэ, үлэлэтиигэ кэккэ мараххаттар баалара. Бастакытынан, оройуоннааҕы координационнай совет өттүттэн кэдьүүстээх көмө оҥоһуллубат суолта бэриллибэт. Ол да иһин координационнай совет сорох чилиэннэрэ, ордук хаһаайыстыбаннай үлэһиттэр, маны туора дьыала курдук көрөллөр. Үбү-харчыны барт ыараханнык биэрэллэр. Маралаайы бөһүөлэгэр соҕотох стадион баар. Кини өрдөөҕүтэ Афанасий Васильевич Сивцев комсомольскай комитетын секретардыы олорон оҥорторбутунан турар. Маны сөргүтэргэ үп суох, совхоз салалтата наадалаабытан аахпат. Эбэтэр КСК-ны үбүлээһин боппуруоһа. Манна эмиэ билбэппит, мунарбыт-таарбыт элбэх. Сураҕын иһиттэххэ, оройуон үрдүнэн быһаарылла илик диэн буолар. Тиһэҕэр, үчүгэй материальнай база, холобур, төлөбүрдээх куруһуоктары, секциялары ыытарга үчүгэй спортивнай инвентарь, оборудование наада. Оттон биһиэхэ спортивнай саала да суох. Онон КСК материальнай базатын бөҕөргөтүүнэн кэскиллээхтик дьарыктаныахха наада.

Ити курдук боппуруос барыта координационнай совет үлэтигэр сөптөөх хайысханы биэриигэ, хаһаайыстыбаннай салайааччылары кытта өйдөһүүгэ кэлэн түмүллэрэнэн, биһиги санаабытыгар, киһилэртэн ыйытык эмиэ күүскэ туруохтаах. Оччоҕо эрэ КСК сүһүөҕэр туран дьиэ-чахчы үлэһиттэри түмэр, тардар киининэн, дьиэ иһинэн муҥурданыыны утары турар күүһүнэн буолуоҕа.

Н. ПЕРМЯКОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

СҮӨҺҮ КЫСТЫГА — УДАРНАЙ ҮЛЭ ФРОНА

Бастакы ситиһии уоскуппатын

Чакыр отделениета үүтү государствоҕа туттарыы сыллааҕы графигар киирдэ. Барыллаан көрүүнэн, квартал түмүгэр өссө кыра сылпаастаахтаах. Үс ый түмүгүнэн быһа холуйан 680 центнер оҕоотуоннаалаан, ылаан 20-тэ центнерин аһарыллыаҕа. Манна үс сиринэн барыта 415 ынаҕы уонна тиһигэнэн ыстатан туруораллар. Итиитэн ааспыт кэлиэ түмүгүнэн 209-на тэрээтэ. Кэлиҥ кэмнэ хас фермаларга үһүөннэригэр биллэрдик урдээтэ. Отделение биирдии фуражнай ынахтан үүтү ылыы 4 кг кирбиитин аһарда. Быйылгы курдук уустук дьылга итии элбэх үлэ тахсыбыта, дьон үгүс сыратын-сылбатын ылбыта саарбаҕа суох.

«Дьон сырата» — бу дьыл кырааската буолбатах. Чакырга ферма үлэһиттэрэ түмсүүлээхтэрин, уопсай дьыала туһугар күүһү-күдэҕи харыстаабаттарын урут да истэр этибит. Оттон быйыл дьоҕурдук түмсүүлээхтэр дылы. Гыл-тыалга киирсибэккэ атарах-сатарах сылдьыы, бэйэ-бэйэни ..., үлэни сыыһыыталаһыы ... суох. Киһи кэрэхсиирэ баар: «Эркээйи» курдук бастыҥ коллективтар куттааҕы үлэни ... барытын даҕаны бэйэлэрэ быһаарарга үөрэнэн эрэллэр. Бу Николай Гаврильевич Адамов салайааччылаах ферма оройуон үгүс фермаларыгар холобур буолуон сөп.

Биллэн турар, үгүскэ Толоон «Маягар» тэҥнээһэт. Ону тэҥниир да наадата суох. Кылаабынайа, Адамовтаахха коллективнай бэдэрээттэн кодьүүһү ылар суоллар балачча дьэҥкэтик көстүбүт курдуктар. Оройуон сороҕ фермаларыгар бэдэрээккэ киириигэ ынаҕы уопсай тутары «дьон эппиэтинэһин намтатар» диэн сирэллэр. Оттон ынаҕы төбөнэн сааран үлэлээтин бэдэрээт оруолун урдэппэт түбэлтэтэ эмиэ баар. Биллэн турар, манна барытыгар табыгастаах биир халыыбы оҥорбоккун.

Коллектив туругуттан көрөн ити иккиттэн биирэ талыллар. Холобур, Адамовтаах ыанньыгы уопсай көрөллөр-харайаллар. Ыаһын да буоллун, аһы тарҕатыы да буоллун, хотону ыраастааһын да буоллун — барытын аҥар кырыытыттан, кэмэлээн. Үлэ төлөбүрүгэр даҕаны эйдэммэт быһыымайгы тахсыбат эбит. Хамнаһы үс киһилээх бригадаҕа совета үлэҕэ кыттыы коэффициенынан көрөн быһар. «Үксүн бэйэлэрэ быһаарбыт-оҥорбут буолаллар. Уопсайынан ферма коллектива маннык буолара наада эбит», — диэн бригадьыыр А. С. Кириллина этиитэ даҕаны «Эркээйигэ» дьыала туруга үчүгэйин туоһулуур. Бу 111 ынахтаах ферма кыстыктааҕы да, сыллааҕы да графигын аһаран иһэр.

Ити курдук 118 ынаҕы кыстатан туруорар «Дьулуур» ферма (старшая Марина Ефремова) туһунан эмиэ элбэх үчүгэйи кэпсиэххэ сөп. Ферма бэйэтэ тэрийбит ... баар, былырыын биирдии фуражнай ынахтан 1724 кг үүтү ылан сохуоска бастаабыта. Манна үгүстэр оскуола кэннэттэн иккис сылларын үлэлииллэр. Сүөһүлэрин туруга кыһаҕана суох. Муус устарга «дьулуурдар» үүт ылыыр өссө урдэтиэхтэрин сөп этэ.

Коллективтар ситиһиилэригэр, биллэн турар, отделение салайааччыларын, специалистарын сыралаах үлэлэрин эмиэ көрөбүт. Онуоха бастатан бэйэлэрин аналларынан, идэлэринэн сүөһүһүттэргэ ордук чугас дьону бригадьыыр А. С. Кириллинаны уонна зоотехник М. М. Кириллини ааттыыр наада. Фермалар үлэлэрин тэрийиигэ, дьону кытта үлэҕэ уопсайынан даҕаны, кинилэр оруоллара улахан.

Ол эрээри отделениеҕа сүөһү кыстыга сиэ быһаарыллыбакка турар боппуруостара элбэх. Туох ханнык иннинэ аһылыгы көрүүгэр наада буолар. Аҕардас ынахтар маҥгас сааскы нуормата окко 604 аһылык единицата, комбикормга — 732 аһылык единицата. Итии барыта баар. Ол эрээри эбии аһылыгы бэлэмнээһин үлэҕэ мөлтөөн иһэр. Кыһын бэркэ үлэлээбит кормоцех кэлин дулҕаннал быстарыытыгар бородуукта суйаны таһаарбакка «сылаааахха» оттуллар кыната эбит. Сатардыы Чакырга аҕыйах хонуунна совхоз ИРТ агрегата бэриллибитин олохтоохтор, дулҕаларын саппааһа аҕыйах буолан, ситэ туһанмакка ыыттылар. Итини таһынан 55 тонна былах саппаастаахтарын чакырдар баччааҥҥа диэри сүөһүгэ ситэ илликтэр. Маны кырбатар дробилка чугаһыан Хадаарга баар диэллэр. Үлэр сөп ылан 3-4 күнүнэн кырбатан бүтэриэххэ сөп. Былах билигин сүөһүгэ олус наада.

Үүт хаачыстыбата мантаабута — биир улахан итэҕэс. Ый бастакы декадатыгар туттарыллыбыт үүт ыаар иккис суортанан сыаналанна. Итинтэн отделение бүтэһиктэрин түөх ... 780 солкуобайы сүтэрдэ. Фермаларга үүттүүллэр хостоото ... хааппытыгар ... дезинфекция ... чоот таҕыста. Хосторун сөрүүкэтэри, ... сирдэригэр хантаһынынан быһы олорон дьытгэн арааһын, дьиэр, уустук дьыала буолбатах.

Итинник, итинтэн да атын суһал быһаарыллыы эрэйэр боппуруос Чакырга, аҕаар буоллаахха, аҕыйаҕа суох. Ол үксэ отделение салайааччыларыттан тутулуктааҕын, миэстэҕэ быһаарыллар кыахтааҕын өссө төгүл санатарбытыгар тиийэбит.

П. ПОПОВ.
(Общ. корр.)

Снимокка: «Эркээйи» ферма коллектива (хаҥастан) Л. Андреева, А. Саввина, С. Алексеева, Н. Г. Адамов, И. Алексеева, П. Филиппов.

П. Оконешников фотота.

ССКП райкомун онус пленумун кэрсэ

СОВХОЗТАР ТОҔО ҺУТАҺАППАТТАР

ССКП КК олунньутааҕы (1988 с.) Пленума оскуола үлэтин уларыта тутуу туһунан боппуруоһу дьүүллэспитэ биһиги ни барыбытын долгутта. Аны сити боппуруос ССКП райкомун пленумугар дьүүллэнээри турар буолбута, онуоха «Саҥа олох» анал рубрика аһыллыбыта биһиги, төрөппүттэр, бэйэбит санаабытын этэрбитигэр кыаҕы үөскэттэ.

Мин түс бэйэм, Чурапчы орто оскуолатын үөрэнээччилэрин төрөппүттэрин комитетын чилиэнэ буолан туран, бин «маадьар» боппуруоһум — оҕону үлэҕэ иитии боппуруоһа. Сөторутааҕыта оскуолаҕа районо инспектора Н. С. Жирков сылдьан кылаас салайааччыларын уонна төрөппүттэри кытта итии боппуруоска бэсиэдэлээтэ. Онуоха төрөппүт комитетыттан баара-суоҕа 6 эрэ киһи сырытта. Тыһыынчатаҕы чугаһыыр оҕолоох оскуолаҕа үлэҕэ иитиигэ үлэтин хайысхатын итии алтыһыах төрөппүт уонна кылаас салайааччылара эрэ быһаарсыахтара диир күчүмэҕэй. Итиниик урдуктэн сыһыан баар буолан даҕаны бу боччумнаах боппуруос баччааҥҥа диэри кыайан быһаарыллыбата. Оскуола завуһа М. С. Слепцова «Сайыҥҥы сынньалаҥ дьарыктарын ... совхоз ... сыл ... баар сыл диэр да чугаһаппаттар боппуруос салгыы кэпсэтиигэ сылдьар да эрэ суох», — диир. Мин санаабар, совхозтар салайааччыларыттан, чопчу бадьбоҕун ыйдаран турар ыйытыы туруорар уо дьаста. Хаһааҥҥа диэри бу оҕолор үгүөх-бата сылдьыахтарай, балаа наҕа олорон үлэлиэхтэрэй? Оҕолору кыра саастарыттан үлэ иһин эппиэтинэһэ, үлэ дьоҕурдарыгар уонна сатабылларыгар үөрэппэккэ тыһан бэран хантан үчүгэй рабочайдары ыларга суотталлары? Мин санаабар, маныаха тосту өҕүллүү наада.

Иккис суолунан буолуон сөп кылаапы лаапынан тутуспуннарбытын тэрилтэлэргэ сыһыарылы. Кэм хас бииргии тэрилтэ кэмэ хапах кыстыбалаах буолары кэрдиллэр. Ситиннэ үлэ коллективтарыгар үөрэнээччилэр көмөҕө тиинньэр дэхтэрэ, оуҕа, үчүгэйтэн атыны аҕалыы суохтан. Итии оҕолору ой-саэтэ. Итии оҕолору сиэр-маҥгы оттунинаа, сиэр-маҥгы ... Кураанах тылынан дьаҕа. Кураанах үлэнэ үөрэтиэхтэҕэр үлэнэ ... дьаҕа-халлааска өлөөрүйунна ... дьиҥнээх дьыыланан ... тутэ үлэхан буолуоҕа.

Оттон оройуоннааҕы үөрэх салаата уонна Чурапчы орто оскуолатын администрацията оскуола кэмэ халлааныстыаратын ... боппуруостар туһунан боппуруоһу быһаараллара буоллар, манна саныыгы онлар, манна саныыгы ... үлэҕэ рыаһаҕа үгүс оҕо ... тардыыллыа этэ.

Д. КОЗЛОВА,
төрөппүт комитетын чилиэнэ.

Конкурс тугу көрдөрдө

Ааспыт нэдиэлэ бүтэһик күннэригэр Горнай оройуонун «Аталай» совхоһун Күрүөлээх отделениетыгар ассоьыананаан маанын операторадарын республиканскай конкурса буолан ааста. Манна 7 оройуонтан 60 бэйэлэрин идэлэрин чулуу ... кыттыстылар.

Балаһыанньа быһыытынан 20-тэр диэри саастаах уолаттар уонна кыргыттар бастаны бэлэххо, иккилэххэ ... итинтэн үөһэ саастаахтар ыыталлар. Оройуонмут хамаандатыгар бастаны бэлэххэ Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҕы отделениетин «Эркээйи» коллективын ыанньыксыттара: 18 саастааҕа туолбут эдэркээн Иван Алексеев уонна иккис сылын үлэлиир Луиза Андреева — киирдилэр. Иккис бэлэххэ Субуруускай аатынан совхозтан I кылаастаах оператор П. И. Максимов уонна Карл Маркс аатынан совхозтан А. С. Карташевская кыттыыллар.

Жюри сүрүн болҕомтотун зоогигиена боппуруостарыгар уурда. Биһиги хамаандабыт астаан эттүнэн саамай эдэрнэн аҕыйаҕа. Хамаандабыт ... билиитэ балачча үчүгэй. Ол курдук олохтонмут 10 балтан 9,5 баллы ылбыт. Күрэхтэһэр опыппыт суоҕа тааҥа быһыылаах. Ол курдук, ынах сиилин суйууга уонна массаажтааһыныгар биир эрэ мүнүүтэ бэриллэр, маныаха биримэргэ ыстаран, теориятын билээр эрээри, бастакы струйканы оҥоруну кытта кэбиһии уонна ол түмүгэр сылай балл көһүүрээһинэ оҥоһуллуна. Ыыр аппараатын урайыын уонна хомуйууну 5-6 мүнүүтэнэн бүтэрбит эбит, буоллахтына, бастаны миэстэни ылбыт. Орджоникидзевскай оройуон представителлэрэ 3-4 мүнүүтэнэн (оттон хаалыылаахтар 18-тыы мүнүүтэҕэ тиийэ) оҥордулар. Күрэхтэһии түмүгүнэн А. С. Карташевская I кылаас, Л. Н. Андреева II кылаас ингэри иннэ.

Быйылгы конкурска балачча ситиһиилээх кыттыыбыт. Ол эрээри көрдөрүүбүт өссө үчүгэй буолара наада. Ол курдук, оройуонна ыытыллыбыт сүүмэрдиир күрэхтэһиигэ «Мугудай» уонна «Чурапчы» совхозтар суолта биэрэн кыттыбатахтара. Иккиһинэн, массыына ыан ыаһын ситэ практикалаамат, ол иһин ыанньыксыттарбыт үлэҕэ дьоҕурдара кыра. Инникитин совхозтар бу боппуруостар сөптөөх болҕомтолору уураллара наада.

С. КУБАРОВА.

Эти элбэтии биир сүрүн резервэтэ — интенсивнэй төлөһүтүү

С. Попов „Сөргүтүөххэ, тарҕатыаххa" диэн ыстатыйатын сэҥээрэллэр

Сөптөөх боппуруос

С. Попов «Чурапчы» совхоз рабочайа Н. Демьянов интенсивнэй уомьуннан опытын суруйбута оруобуна мин мунаа-тэнэ сылдьар кэммэр бэчээттэммитэ. Отделением салалтатын ынахха бороскуну тата ыыаха ... сааран нэрэргэ эппитин ... Ол биннэ сылдьыбыт. Ол ... ричиннэтинэн уотуу ... билбэтим буолаллар.

Дьиҥэр, дьон кыһанан үтүө суобастаахтык үлэлииллэр эбэт, ол эрээри привесин ылбаттар. Холобур, билигин миигин солбуйан бэдэрээккэ киирэн үлэлээн эрэр В. Толстоуховтар олус кыһанан үлэлииллэр, бороскуларын истэрэ кэлэринэн аһатар эбит, эрэ эрэри, син биир привеһы атыттартан кыра буолла. Ити биричиинэтэ кинилэр ... үтүү инсталлэтин билбэтиэр буолуон сөп.

Сүөһү бэрт кыратыттан да быһа түһэр. Онтон сэрэниэххэ. Холобур, ааспыт сааскы билигинии бороскуларбытын эрдэ тапырдьа таһааратарбыттара. Онтуналара ыыылбыт отуоһох оҥосто тэпсэн баран тиллиргиэрлэн дэлби быһа түспүттэрэ. Биһиги кэһиҥгы үлэбит бүттэҕэ ол. Ити курдук сылыа-халыы дьаһайыы — билбэт буолуу тэбиитэ.

М. МИХАЙЛОВ,
рабочай.

Опыт — ситиһии төрүтэ

Мин Михаил Афанасьевич Михайловтыын биир хотоҥҥо үлэлиибин. Ааспыт күһүн ыҥырбыы таһааран 20 бороскуну тутуум. Итинчэ сүөһүнү тутарга хотонум суох буолан, дьэбэттэн чугас совхоз хотонугар үлэлиибин.

Ити Демьянов опытын туһунан урут да сөбөр истэр этим. Бадаҕа, ол саҕана этэ — отделениебытыгар эмиэ 40 сүөһүнү уотууга туруорар аатырбыттара да, үлэни уларыйан-таларыйан кэлин букатын да умнууга хаалбыта.

Дьиҥэр, рабочай билиитэ суох буолларына, төһө да кыһамньылаахтык үлэлээн түмүгү ситиһэрэ мараахан, ночоту оҥоруон сөп. Холобур, өрдөөҥҥүтэ биһиэхэ эдэр сүөсүһүттэр ыырайдарга бурдута суох баар бэлэмэҕү сиэтэннэр олорбуттара. Эбэтэр ахсынньыга-тохсунньуга төрөөбүт ыыраайдар, үгэс курдук, чэгиэн буолаллар. Оттон сааскы ыйдар төрүөхтэрэ уньуухайдар. Онуоха барытыгар биир сыһыан табыллыбат. Аһылыгын састаабыттан сүөһү уокуута быһаччы тутулуктаах. Урут биһиги аһара убаҕас аһы күнү быһа таһаҥ эрэй бөҕө буолара, ол туһата суох эбит. Билигин аспытыгар талах маамыатын, дулҕаны, солоомону, о. д. а. булкуйар буолан сүөһүгэ ордук иҥэмтиэлээх. Режими тутуһуу — эмиэ ситиһии төрүтэ. Туох да нуорматтан кэмэлээһин суох истэрэ ылларыннан аһаттахха даҕаны, режим суох буоллаҕына, привеһи ылбаппыт.

Түмүктээн эттэххэ, оройуонна баар күүстээх үчүгэй опыттары киэҥник тарҕатар, дьоҥҥо кэпсиир наада. Билигин Демьянов аҕын үлэҕэ үлэлиир диэн кэпсииллэр. Итиннник үчүгэй үлэһиттэри өйөөн, идэтин үлэлэтиэххэ баар этэ.

Е. ТОЛСТОУХОВА,
үлэ ветерана.

Оскуола олоҕо

Үлэнэн иитии туһунан

Оҕону үлэнэн иитиигэ билиҥҥи уһулуччу улахан болҕомто ууруллуона, ССКП КК олунньутааҕы (1988 с.) Пленумугар бэлиэтэммитин курдук, үөрэнээччилэри оҥорон таһаарыылаах үлэҕэ утумнаахтык дьарыктыахтаахпыт, араас нөрүгнээх үлэлиир дьоҕуру сайыннарыахтаахпыт. Оҕо үлэтэ олох билиитин көрдөбүллэригэр эппиэттиир, обществоҕа уонна дьиэ-кэргэҥҥэ дьиҥ туһалаах буолуохтаах.

Сотору таарыйа буолан ааспыт Е. И. Куращов аатынан Чурапчы орто оскуолатын төрөппүттэрин научнай-практическай конференцията ити боппуруоска ананна. Онно учууталлар Белых М. С. «А. С. Макаренко үөрэҕэр үлэ туһунан», Алексеева М. Я. уонна Кириллина Л. Е. «Экзаменнаах кылаастар үөрэнээччилэрин дьиэҕэ үлэни толоруулара» темаларга бэсиэдэлэри оҥордулар. Бэсиэдэлэргэ, быстахтык ыллахха, оҕо үлэҕэ үөрэххэ сыһыанын үчүгэй өттүнэн сайыннарыыга дьиэ-кэргэн быһаарыылаах оруолу ылара бэлиэтэннэ.

Конференция практическай чааһыгар төрөппүттэр оҕону үлэҕэ иитиигэ бэйэлэрин холобурдарын туһунан опыттарын атастастылар. Т. П. Карпова оҕону дьиэҕэ уонна уулуссаҕа дапаны сылдьыыга бастайааннай режими тутуһуннарыы суолтатын, кыра сааһыттан үлэҕэ уһуйуу төрөппүт күүһэтэ эбээһинэһигэ буоларын бэлиэтээтэ. Оттон Ж. Н. Васильева дьиэҕэ-уокка оҕо толорбут түмүктэрин утумнаахтык хонтуруоллуурун, уонна кыыс оҕолор иитиллэригэр баар уратылары хайдах тутуһарын туһунан кэпсээтэ. Уон оҕо ийэтэ В. С. Васильева этэ:

— Мин санаабар, үрдүкү кылаас кыргыттара өлүс хараха быраҕыллар гына таҥна сатыыллара, араас ытарҕалары, биһилэхтэри кэтэ сылдьыылара сыыһа. Оҕолор ортолоругар хос паттаһыы эмэ баар. Маны тохтотор наада.

Төрөппүт А. В. Гоголев конференцияҕа оҕолорун уруоктарыгар утумнаахтык сылдьан оскуоланы кытта сибээстэһэрин, оҕону үлэҕэ иитиигэ бэйэтин холобурдарын туһунан кэпсээбитин төрөппүттэр сэҥээрдилэр.

Конференцияҕа VII кылаас үөрэнээччилэрэ «Үлэ туһунан» тылынан суруналы бэлэмнээн төрөппүттэргэ иһитиннэрдилэр. Оттон IV—V кылаастар ас астааһыныгар, остуолу тардыыга, уһаныыга конкурс ыыттылар. Онно V «г» кылаас үөрэнээччилэрэ бастаатылар. Ону таһынан төрөппүттэр оҕолор оҥорбут стендэлэрин, бюллетеннэрин, ойуулуур-дьүһүннүүр оҥоһуктар быыстапкаларын улаханнык сэргэхсээн көрдүлэр.

Г. СИВЦЕВ,
төрөппүт комитетын чилиэнэ, учуутал.

Кылааспытыгар төрөппүт нэдиэлэтин ыыттыбыт. Төрөппүттэрбит нэдиэлэ устата уруоктарга сырыттылар, агитбригадаларыттан хайдыһан үөрэнээччи дьиэтээҕи муннуктарын көрдүлэр, оскуолаҕа төһө ыраастык таҥнан-симнэн сылдьарбытын бэрэбиэркэлээтилэр. Бары биирдэ мустаннар кылааспыт салайааччыта Е. М. Попованы кытта оҕолорутугар туох көмөнү оҥоруохтарын сөбүн туһунан сүбэлэстилэр, хас биирдии үөрэнээччи ситиһиитин, итэҕэһин туһунан кэпсэттилэр. Төрөппүт Я. В. Попова «Оҕону үлэҕэ иитии» темаҕа бэсиэдэ оҥордо.

ТӨРӨППҮТ НЭДИЭЛЭТЭ

Нэдиэлэ биир күнүгэр төрөппүттэрбитин кытта сынньаннастыбыт. Онуоха аҕаларбыт хабылык, тыксаан, хаамыска, дуобат оонньуу оҥорон бэлэхтээтилэр. Бу оонньуулары биһиги соччо-бачча билбэт этибит. Онон төрөппүттэрбитин кытта күрэхтэһиигэ кыайтаран хааллыбыт. Олус интэриэһинэй, үчүгэй оонньуулар эбит. Кыайыылаах төрөппүттэри бэйэбит оҥорбут жетоннарбытынан уонна оҥоһуктар быһыынан наҕараадалаатыбыт. Ити кэнниттэн төрөппүттэрбит биһигини манньыгас тордуунан уокка маҕаһыныгар аҕалламмат таас кэмпиэтинэн күндүлээтилэр.

Нэдиэлэни «Кинилэр — биһиги олохпутугар» диэн кылаас чааһынан түмүктээтибит. Биһиги, оҕолор, олус астынныбыт, өссө да манньык нэдиэлэлэр, төрөппүттэрбитин кытта атын да дьаһаллар ыытыллыахтарын баҕарабыт.

Лена СЫРОМЯТНИКОВА,
Арылаах аҕыс кылаастаах оскуолатын VII кылааһын үөрэнээччитэ.

ТУҺАЛААХТЫК СЫННЬАНЫЛАР

Болтоҥо аҕыс кылаастаах оскуолатын үөрэнээччилэрэ сааскы каникулларын кэмигэр шефтээх «Кэскил» ферматыгар комсомолецтар. Оҕолор биир күн толору ынахсыттары солбуйан сынньаттылар, хотон хаарын түһэриигэ субуотунньуктаатылар.

М. М. Слепцова старшайдаах ферма коллективыгар комсомолецтарыгар ордук таһаарыылаахтык үлэлээбит Катя Егороваҕа, Дима Платоновкаҕа, сэттис кылаас үөрэнээччилэрэ Лена Соловьеваҕа уонна Федя Платоновка махталлара улахан.

Снимоктарга: үөрэнээччилэр субуотунньук кэмигэр (хаҥастан): Катя Егорова уонна Дима Платонов хаар түһэрэллэр.
П. Оконешников фотота.

Күн-дьыл күүппэт — тиэтэйиэххэ

Кулун тутар 17 күнүгэр оройуоҥҥа санитарнай ырааһырдыы ыйын ыытар туһунан райсовет исполкомун быһаарыыта тахсыбыта. Ити кэмтэн ый аҥарын кэриҥэ ааста. Онон бу үлэҕэ ким хайдах ылсан эрэрин сыаналыыр бэрэбиэргэ уолдьаста. Итиниик сыалынан 5 киһилээх рейдэбэй бириигэдэ оройуон кииниттээҕи тэрилтэлэрин, свалкаларын кэрийэн көрдө.

СВАЛКАЛАР. Телевышка таһынааҕы свалкаҕа помуойаны, бөҕү сыһыы тиэйии бэрээдэгэ суох, аҕалаат, алааһы эргийэ бараахтарын сүрэҕэлдьээн бөҕөрө ыт ытыга тоҕоннор, свалка дэриэбинэ ыалларын тиэргэннэригэр чугаһаабыт. Киһи бэркиһиэх, аал суол баарын бөҕүнэн бүөлүү тохпуттар. Ити күн (кулун тутар 30 күнэ) 3 чаас 20 мүнүүтэҕэ Иванов Сергей диэн маһы таҥастыыр комбинат тракторыйа сыарҕаны толору тиэйбит помуойатын эмиэ мүлчү-хаччы бастакы бөххө тиэрдээт, сүөкүү туран рейдэҕэ түбэстэ. Путевой лииһигэр ити үлэни толоруу туһунан суруллубатах, директор А. П. Листиков биллэт. Онон Иванов көҥүллэтиннэрбитин диэбитэ олоно суох. Платонов Григорийдыын быһаччы кэпсээтэ, үлэлии сылдьар буолан таҕыста.

Свалка бэрээдэктээх буолуута, бастатан туран, туһанар дьон хайдаҕыттан тутулуктаах. Бэйэ эрэ иннин көрүнэн бас-баттах, бэйдэ тоҕор дьон тардыллыахтарын, уопсай интэриэһэ бэйэлэрин гиэнинии сыһыан ылыахтарын наада.

Иккиһинэн, свалка нэһилиэнньэлээх пууннтан 3 км тэйиччи буолуохтаах. Оттон бу свалка ыаллар тиэргэннэриттэн аҕыйах хаамыылаах сиргэ баар. Аны, алааһа аһара чоҥолох буолан, транспорт кыайан алаас иһигэр киирбэт эбит. Сыыры эстэрэн суол оҥоруохха ...

Санитарнай ырааһырдыы ыйа

... иһин сир булууһа ирор куттаналаах. Онон бу свалканы атын табыгастаах, өр кэмҥэ туһаныллыан сөптөөх сиргэ көһөрөр туһунан боппуруос турдаҕына табыллыыһы.

Интернат-оскуола территориятыгар баар свалка суола-ииһэ үчүгэй эрээри, дьон аҥардас бэйэлэрин мөлтөх сыһыаннарыттан бөхтөрүн хаһыа түбэһиэх тохпуттар, оҥтукалара бурдук соҕуогар киирэн эрэр. Хаарыан бэйэлээх чараҥ дьүдэйэр куттаммыт. Маны бэрээдэктиир суһал дьаһаллар ылыллыахтарын наада.

Рейд итиннэ сэргэ өрөмүөннүүр-техническэй предприятиеҕа, интернат-оскуолаҕа, диспансерга, «Якутскэнерго» участогар, киин балыыһаҕа, маһы таҥастыыр комбинакка, нэһилиэннэни олох-дьаһах өҥөтүнэн хааччыйар управлениеҕа, эт-үүт комбинатыгар сырытта.

Санитарнай ырааһырдыы үлэтин ордук үчүгэйдик өрөмүөннүүр-техническэй предприятие (начальник С. М. Догордуров) уонна диспансер (кылаабынай врач Б. Н. Дорофеев) саҕалаабыттар. Манна помуойалар, бөх-сыыс барыта тиэллибит, үлэ салҕанар. Маһы таҥастыыр комбинакка пилорамаҕа баара мэһэйдиир эбит. Уопсайынан, бу пилорама бөһүөлэк иһигэр киирэн хаалбыта сотору кэминэн табыгаһа суох балаһыанньаны үөскэтиэн. Иккиһинэн, бааһырыйа оттунэн эмиэ куттаналаах. Биһиги саҥаабытыгар, начальник И. С. Артемьев пилораманы бөһүөлэктэн тэйиччи Кыттайбаҥҥа тутарга, онно базалаан кэмэ хаһаайыстыбаны тэриниэргэ туруорсуута сөптөөх. Боппуруоһу туһааннаах үлэһиттэр уһаныыга аналлаах быһаараллара эрэйиллэр.

Оттон атыттар ырааһырдыы ыйыгар ханнык да дьаһалы ылбакка олороллор. Ордук марахан балаһыанньа киин балыыһаҕа үөскээбит. Киин территориятыгар уонтан тахса тоҥмут күтүр улахан помуойалар күн уотугар быһыта сиэһэн уулан ньолоорууһан эрэллэр. Хирургическай отделение киирии-боҕуутун сиригэр киһи нэдиэлэни быһа да көйөн бүтэрбэт муус кылгыта үөскээбит. Куукуна, «Суһал көмө», гараж бөхтөрө күөлү батыһыннары тоҕуллубут. Онон балыыһа коллектива (кылаабынай врач В. Н. Гребцов) ырааһырдыы үлэтин ыытыыга суһал дьаһалы ылара наада.

Ырааһырдыы үлэтин ыытар комиссия тэрилтэлэр эрээри үлэни саҕалаан илик. «Агропромстрой» (начальник И. С. Артемьев) бу үлэҕэ анаан биир тракторы туруорбут, помуойалары тиэйии саҕаламмыт. Территория иһин бараадактээһиигэ ылара наада.

Комаров уулуссаҕа турар «Агроснаб» уонна «Агропромхимия» уопсайдарын тастарынааҕы помуойалар өрөмүөннүүр-техническэй предприятиеҕа найылааһын түмүгэр иккис сылын ыраастамманка сыталлар. Үлэ кым үлэһитэ олорорунан ылыллыахтааҕа кимиэхэ баҕарар өйдөнүөн сөп этэ. «Агропромхимия» уонна «Агроснаб» бу күннэрэ мүлчү туппакка ырааһырдыы ыйын үлэтин ылыыны үлэһиттэриттэн ирдиилэрэ, үлэни тэрийэллэрэ эрэйиллэр.

Хонон турдах ахсын күтүр тымныы күүһэ эһүллэн, күн уота күүһүрэн иһэр. Помуойа, кир-бөх бүтүннүүтэ халаан уутун кытта уһуллан сыттыйар-ымыйар куттаналлаах. Оттон ол — ыарыы, сыт-сымар, бөһүөлэги, айылҕаны буортулааһын. Онон бу күннэргэ территорияны, үлэлиир эйгэлэрин кыһыйан мунньуллубут киртэн-хахтан ыраастыырга күүскэ үлэлиир булгуччулаах.

Рейдэбэй бириигэдэ чилиэннэрэ:

Г. КАРДАШЕВСКАЯ,
Чурапчы сельсоветын исполкомун чилиэнэ,

Л. САВВИНА,
СЭС санитарнай врачын көмөлөһөөччүтэ,

А. ГУЛЯЕВ,
дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын начальнига,

П. ДОРОФЕЕВ,
дьиэ-уот-эксплуатационнай участок маастара,

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат анал. корр.

УОЧАРАТЫ БЭРЭЭДЭКТИЭХХЭ

Оройуоҥҥа арыгылааһыны уонна алкоголизмы утары охсуһуу балачча утумнаахтык, кимэһиннээхтик ыытыллар. Хоптоҕо курдук элбэх нэһилиэнньэлээх бөһүөлэк бүттүүн арыгыттан аккаастаныыта уонна үчүгэй түмүктэри ситиһиитэ киһини үөрдэр, дьон өйүн-санаатын ити түктэри дьаллыктан тэйитиигэ тирэх буолар. Бу опыты киэҥник кэпсээн, тэнитэн иһэр наадалаах. Оччоҕо оройуон үрдүнэн бу хамсааһын ордук күүһүрүө этэ.

Маныаха биир суолу эмиэ учуоттуохха. Арыгыны атыылааһыныгар аһары улахан уочараттар оҥорон, күндүргэтэн дьон санаатын аһары айманан, сарсыардааҥы сонун, киэһээҥи кэпсэл оҥоруу баар дуу диэ санныбын. Төһөнөн киһи болҕомтото күүһүрэр да, соччонон өй-санаа онно баайыллар буолуохтаах. Аны ити быһаарбылыктаах уочаракка мөлтөх, ыарыһах, кырдьаҕас киһи тиийэммэт. Онон бу уочараты бэрээдэктиир уолдьаста. Быстахтык ыллахха, сэрии, үлэ ветераннарыгар туспа испиискэ оҥорон биир эмэ маҕаһыыҥҥа сыһыарар атыылыахха.

К. МОНАСТЫРЕВ.
Чурапчы с.

Редактор Н. Е. МАКАРОВ.

Нэһилиэнньэни олох-дьаһах өҥөтүнэн хааччыйыыга оройуоннааҕы производственнай управление бастайааннай үлэҕэ рабочайдарга, куруусчуттарга уонна дьиэлэригэр олорон илиинэн таҥаһы өрөөччүлэргэ наадыйар.
Үлэҕэ киирэхтэрин баҕалаахтар администрацияны кытта үлэ кэмигэр кэлэн кэпсэтиэхтэрин.
Телефоммут №-рэ: 21-101.
Администрация.

ССКП райкомун бюрота, райсовет исполкома ПССУОС боломуочунайа Евдокия Михайловна Макароваҕа таптыыр ийэтэ
МАКАРОВА Мария Трифоновна
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн, бэйэлэрин кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Таптыыр ийэбит, эбэбит, аймахпыт үлэ ветерана
МАКАРОВА Мария Трифоновна
уһун ыарыыттан өлбүтүн табаарыстарыгар, билэр дьонугар, дириҥник курутуйан туран, иһитиннэрэбит.
Оҕолоро, сиэннэрэ, кийиитэ, күтүөтэ.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 26 «а». ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54967. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР. с. Чурапча ул. Карла Маркса, 26 «а». Тираж 3985 экз.
Объем 1 печ. лист. № ЗАКАЗА 40.